

SUBSCRIPCIÓ
Barcelona. Una pesseta al mes
Espanya. 450 pessetes al trimestre
Extranjer. 9'00 L. al trimestre
Pagant per avui, una pesseta de rebuelt

EL POBLE: CATALA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
CARRER DE SANT PAU, 6, PRINCIPAL
IMPRESSA
CARRER DE FORTY, 3, 3 TERS.
TELÈFON
REDACCIÓ, 723 - IMPRESSA, 2.298

ANY X.-NUM. 2.968

BARCELONA, DILLUNS 28 D'ABRIL DE 1913

UN NÚMERO, 5 CENTIMS

EL SENYOR
Don Joan Peris - Meneheta i Guix
Cavaller de la Real i distingida ordre d'Isabel la Católica, director de "El Noticiero Universal".
Ha mort després de rebre els Sants Sagraments i la Benedicció Apostòlica
(El P. D.)
La seva desconsolada viuda, sos afegits pares, pares polítics, germans, germanes polítiques, oncles, cosins, nebots i demés parents (presents i ausents), la redacció de "El Noticiero Universal" i la Associació de la Premsa de Barcelona, al comunicar a sos amics i coneguts perds tant irremediable, els preguen un recort en les seves oracions i que assisteixin a la casa mortuòria Roger de Llúria, 37, avui dilluns a les 10 del matí per acompanyar al cadavre a la parroquia de Sta. Agneta i d'allí al cementiri del S. O.
NO'S CONVIDA PARTICULARMENT
Els Excm. i Ilms. Srs. Arquebisbe de València i Bisbes de Barcelona i Coria, s'han dignat concedir tot i go d'indulgència, respectivament, als fidels dels seus diòcesans per cada acte de pietat que realitzin en sufragi de l'ànima de la finada

EL SIGLO
GRANS MAGATZEMS
ACTUALMENT
Exposició especial i venda de
Trajos i Confeccions
Vestits, Bruses, Bates, Faldilles, Capells per a senyora, Genres de punt
Llanes -- Sedes -- Drils
Formes i flors per a capell, Trajos per a senyor i nen, Davantals per a nens
Nombroses ocasions
Preus excepcionals en Llaços, Borses, Cintes, Corones, Estampes, Recordatoris, Rosaris, i demés articles per a
Primera Comunió
SECCIÓ DE TEIXITS COLOR (PLANTA BAIXA)
OCASIÓ: Teixit, classe forta, assortit en colors i dibuixos; el metre a ptes. 0'35

De la República a la monarquia

Diu Don Melquiades...

Un encascat servidor ens obra la porta i saluda la nostra arribada amb una reverència. Demanem:
—Don Melquiades, per tota resposta, ens convides a deixar-nos conduir per ell, fins endintre. El seguim. Ens deixa en una sala de rebre, en la qual veiem, esperant torn per a parlar amb el grandiloquent orador, a sis o set persones. Donem la nostra targeta i ens disposem a esperar, pacientment.
Asseguts en la florja butaca, explorem visualment l'amplo estança, tot fent detestatives deduccions, com correspon a un periodista que intenta saber el més gran nombre de particularitats de l'actualitat política espanyola. La llum matinal se filtra, suau i discreta, per entre el reixat del mur, col·laborant a la nostra investigació ocular.
—Hem aquí, pensem, un bell pis, bellament posat. Les catifes molsudes, els quadres de firma, els gerros artístics, les retoneres, la solidesa i elegància dels mobles, la riquesa de les llampares i dels cortinatges, tota l'instal·lació, diu que qui habita la regia vivenda és un home de gust i de possibles.
Després els nostres ulls se paren damunt els companys d'avantals. Són gent correcta, a jutjar per l'indumentaria. Dos que enaïonen apart, tenen sobre els genolls uns flamants copaltes. Si l'exterior denota la professió de les persones, diem que els dos senyors són una comissió de qualsevol Consell d'Administració. Potser és arbitrària la conseqüència. Lo que si se'ns presenta com una cosa evidentíssima, és que cap dels que esperen és republicà, ni sisquerra republicà reformista, que a Madrid són els que usen millor roba.
Divagant el nostre esguard d'un cridaner Sorolla als lloms dels llibres arreglats en uns artístics prestatges de caoba, de la cara beatífica d'un senyor obès que està a punt de trencar la bacina, a l'esfera d'un rellotge sumptuós, no podem evitar que el nostre esperit inquiet s'entregui a unes reflexions suggerides pel petit món que's volta.
—Carretera ràpida d'aquest home! —deduïm. — Sense fortuna personal, pertanyent a un partit d'extrema opció, arriba, encara jove, a tenir un dels millors bufets d'advocat, a cobrar grossos sous de grans companyies que utilitzen el seu clar consell, ésser quefe d'un partit, a tenir com a clients a gent sensata, bons catòlics, plutòcrates poderosos, burgesos opulents, a tots els quals els radicalismes de l'orador republicà no ha espantat gens ni mica; arriba a ésser afegit a la llista dels cavallers de copaltes, príncep de l'eloqüència parlamentària!
A tot això els cavallers dels copaltes han desaparegut fa estona i un jove correctísim d'abundosos bigotis, sens dubte passidant de l'eminent públic, ens convida a entrar al despatx d'aquest. Quedem agraïdament sorpresos perquè ens hem vist resignat a un parell d'hores d'espera.
—Don Melquiades el rebre d'esseguida —explica suposat passant — encara que sigui aquesta no més l'hora de rebre clients. Però com vostè és periodista i ademés foraster...
Remerciem amb unes paraules banals la deferència, tot pensant en lo ben mon-

tat que està a Madrid aquest art de éter bona premsa.
I ens trobem immediatament al davant d'un home petit, no gaire escaigut, i sentim a sobre una mirada penetrant d'uns ulls vivissims acostumats a mirar amb domini. Una petita mà avança al mateix temps en busca de la nostra i una cerimònica encaixada uneix un moment el reporter i el gran home.
—Vostè ens perdonarà la molestia que li proporcionem. Els periodistes de vegades hem d'ésser inoportuns... Però els homes com vostè no tenen el dret de negar-se a les escomeses periodístiques, perquè els seus judicis i el seu pensament pertanyen a tot el públic...
Signe de modest assentiment i una confortadora mitja rialla del gran home.
—Més animats, seguim.
—Hem sentit aquests dies, a propòsit d'unes declaracions de vostè sobre les aliances i la segona esquadra, alabar moltíssim aquesta condició excelsa que tant poc abunda en la política, i que segons sembla, vostè té: la sinceritat. Permetem que invogui aquesta sinceritat i que'n doni d'ella li demanï el seu pensament sobre l'orientació que pensa donar a la seva política. Tractant-se de vostè, que tant significa, aquesta orientació és importantíssima i trascendent. Se ve dient des de molts anys, i ara amb més insistència que mai, que vostè pensa evolucionar cap a la monarquia, formant un partit liberal que accepti'l règim dinàstic, o apoderant-se de l'actual, inspirant-lo en un sentit més cap a l'esquerra...
No inventem res, doncs. Divulguem lo que sabem i expliquem l'alcança i la significació de certes actes poc explicables. Dorem forma periodística a un plan que s'està preparant de molt temps enrere i que's realitzarà en breu, a no ésser que vingui greus esdeveniments inesperats que facin anar les coses de la política per un altre camí que'l que per ara's segueix.
Madrid, abril 1913.
La frèvola gazetilla
Caso de repos
La vida moderna es complica de tal manera, que, per a atendre a noves necessitats abans insospitades, han de nàixer institucions que xoquen un xic amb l'acostumada normalitat de l'existència corrent.
Aquesta parafradeta que no sabem com acabar, ens l'inspira lo següent, que no podem deixar de registrar.
A Londres acaba de fundar-se una institució amb el nom de "Casa de Repos", que té per finalitat oferir a tothom, mitjançant una módica quota, sojorn confortable, sales ben posades, comoditat, comoditat per a dormir-hi la seta, etc.
Els fundadors d'aquesta benemèrita institució diuen que és corrent en totes les grans ciutats, fins tractant-se de persones molt ocupades, tenir una o dues hores vagoroses que no se sab on passar-les. Aquestes hores d'envorant ociositat són més fadigoses que'l treball mateix.
A Londres ha tingut un gran èxit aquest tranquil sojorn que s'ofereix a la gent atafegada com un sedant, com un lloc tranquil de repos, on els nervis perdien la tensió del treball febril i excitant. Per a fer temps esperant una cita per a reposar breument de les fatigues d'un viatge quan no's té temps d'anar a l'hotel, per a dedicar-se a les mentals divagacions, en un marc confortable, agraït, temperat, comode, per a tot això, la "Casa de Repos" serà una veritable troballa.
Esperem que aviat s'importarà a Espanya la novetat. Sobre tot a Madrid, a Sevilla i altres espanyolíssimes ciutats, l'institució fora d'un èxit boig. Quanta concorrencia de dormilegues, d'homes que durant tot el dia cerquen on passar l'estona! El saló de conferències del Congrés quedaria desert.
Revista estrangera
L'Austria i els eslaus
No és prudent fer burles en qüestions internacionals. Del Montenegro se'n han fet moltes, de burles, d'encà, que, galledament, declarà la guerra a la Turquia. Recordem el diari "El Matin" presentava com a cosa d'opereta la ruptura de les hostilitats turco-montenegrines. De les burles que se li han fet per part de periodistes, diplomàtics i polítics, el menut Montenegro se'n està venjant ben bé.
Avui l'actitud del rei Nicolau és transcendental per a la pau i per a l'avenir de l'Europa. La qüestió d'Escutari ha renovat tots els grans i greus problemes continentals. No és ara el monarca muntanyenc un personatge d'operta bufia, sinó més aviat de tragèdia. Se mira cap a les seves muntanyes, no amb mig-riure mofeta, sinó amb angustia.
Cal creure que, les potències mantindran el seu acord d'adjudicar-la a la futura Albània. La conferència d'ambaixadors reunida a Londres ha deliberat ja sobre aquesta qüestió. Havien demanat el representant de l'Austria-Hongria que totseguit s'adoptessin contra'l Montenegro mesures coercitives per a obligar-lo a evacuar Escutari, desembarcant tropes internacionals en la costa montenegrina i en el nord de l'Albània. Però el govern anglès i els representants de les altres potències han preferit seguir un camí més suau. Segons les decisions de la conferència de Londres, aquesta setmana els representants diplomàtics de les potències notificaran al govern de Cetinya que subisteix l'acord relatiu a Escutari i, en conseqüència, demanaran l'evacuació de la ciutat.
Es possible que'l govern montenegrí no se negui rodonament a renunciar a Escutari i que plantegi la qüestió de les compensacions. Si les que li oferi l'Europa fossin realment considerables, el camí d'un aranjament satisfactori quedaria obert. Mes, en el cas que Montenegro persisteixi en voler Escutari, quines mesures prendran les potències per a imposar la seva voluntat? Les informacions més dignes de crèdit asseguren que sobre aquest punt no han pres encara els ambaixadors cap acord concret. Se proposa un desembarc de tropes internacionals. Se proposa també que's donés a una o dues potències l'encàrrec de fer complir al Montenegro les decisions de la diplomàcia europea. Però l'Anglaterra, la França i la Rússia expressaren el seu parer que les súdites mesures fóren alhora indís i perilloses. En canvi, hi hagué unanimitat en acceptar la proposició russa, segons la qual, si és necessari, se farà més extens i més estret el bloqueig de les costes montenegrines i albaneses per la flota internacional. Per aquest canvi, sembla que l'unitat d'acció de les potències continuï. Aquesta unitat d'acció evitaria els conflictes gravíssims que d'altra manera foren de temer.
En les darreres quaranta hores s'ha produït un fenomen important, que crida fortament l'atenció. I és el de que mentre el to de la premsa austro-hongaresa baixa, el de la premsa russa puja. Les potències segueixen unides, i no cal tenir por de res, diuen a Viena. La Rússia està quieta, però a punt per a obrar, i la seva paciència pot acabar-se, diuen a Petersburg.
Què és això? A què's deu aquest sobtat canvi de papers? No fóra desencaminat atribuir-lo a l'entusiasme i a l'agitació que entre'l poble eslaus de l'imperi austro-hongarès ha causat la renúncia d'Escutari. Els txecs, especialment, han rebut la nova amb espontànies demostracions d'alegria frenètica. Malgrat la prohibició de les manifestacions en favor dels montenegrins, a Praga s'han celebrat manifestacions imposants, que han esdevingut tumultuoses a l'intervir-hi la policia. L'Austria-Hongria s'ha hagut de recordar de la seva interna feblesa, del mal greu que porta en ses entranyes, i s'ha sentit menys valenta que en els primers moments.
A. R. I. V.

Els fruits del caciquisme
El caciquisme allà ont no té al davant seu un bon estat d'opinió que contrarrestés la seva feina perniciososa i criminal, obra desvergonyidament i sense preocupar-se dels mals que poden provenir del seu afany de domini i de la seva influència que fins arriba a deixar-se sentir en el si de les famílies.
Afortunadament a Catalunya el caciquisme no domina arreu com en altres pobles d'Espanya, i de no ésser per la complicitat dels elements de la Lliga Regionalista hauríem acabat per aterrar-lo del tot. Però encara hi ha encontres ont té la gosadia de voler-se imposar als ciutadans honrats i de trepitjar totes les lleis. Una d'aquestes és Tortosa.
Vegí, sinó, lo que diu el valent periodista "El Pueblo", de Tortosa, que al seu prec públic:
«Los escándalos de Tortosa. Un gobernador al servicio del caciquismo». — El caciquismo de Tortosa es viejo y es de los más inmorales. En esta población, el caciquismo para conseguir unas actas, ha asesinado en la Casa del Ayuntamiento a cuatro ciudadanos; ha derribado el Hospital para justificar unos miles de pesetas trasladando a los enfermos a una caserón sin ninguna condición higiénica; ha construido un Matadero en el que el empresario, que es concejal, se beneficia con 80,000 duros; ha aprovechado la ocasión de que hubiera las inundaciones del Ebro, para apoderarse del dinero que la caridad reunía para los damnificados ha desacreditado de tal modo la situación municipal, que siendo ésta una población riquísima y un vecindario cumplidor de sus deberes, el Ayuntamiento se ha retrasado en millones de pesetas, tiene embargadas por la Hacienda todas sus propiedades y no hay nadie que en nombre del Ayuntamiento fice el valor de un céntimo.
Esta es la obra del caciquismo: el caciquismo que un día se llama conservador, otro liberal, otro católico, pero que siempre es el mismo, pues siempre son, sino hombres con los mismos nombres, los mismos fines. Hombres que han conseguido que Tortosa riquísima tenga todos los caminos que dan a la ciudad convertidos en barrancos; tenga las calles llenas de lodo; tenga las alcantarillas cegadas siendo causa de que haya cada día mayor número de enfermos; tenga las escuelas en una casa sin luz, sin ventilación; tenga el Hospital en la misma casa de la Beneficencia y de las Escuelas públicas; tenga en fin y como resumen, a los empleados del Ayuntamiento debiéndoles cuatro meses de su haber.
La protesta de los republicanos contra esta inmundicia ha sido siempre tenaz. Hoy son cuatro los republicanos que hay en el Ayuntamiento. Ellos son los que a diario levantan la voz, y se alzan en recurso contra los acuerdos de los caciques.
No les vale. El Gobernador, sin rebozo, sin escrúpulos de conciencia, al lado de los caciques, deshecha todo lo que proponen los republicanos.
Hace unos tres meses se acordó que las sesiones se celebraran a las ocho y me-

A quarta plana: Informació de Barcelona, Informació de Catalunya, Espectacles i Secció Comercial.

Un concurs

La Societat d'Atracció de forasters

La benemèrita "Societat d'Atracció de forasters", ha organitzat un concurs provincial d'hotels, fondes i hostals, el qual té per finalitat el millorament d'hotels i cases d'hostatge, de tots aquells establiments que radiquen en llocs que poden beneficiar al turisme: poblacions termals, monuments arqueològics, estacions d'hivern o d'estiu, comarques riques en bel·leses naturals, etc.
La "Societat d'Atracció de forasters", al fer pública la convocatòria del Concurs, manifesta el seu sentiment per no poder-lo fer extensiu a tot Catalunya.
Premis: Se concediran dos premis: Un moblatge complet compost d'un dormitori i se concedirà a l'hotel que radiqui en una població estival, hivernal o d'aigües que tingui millor organitzats els serveis, i en particular l'higiene i neteja de les seves cambres, moblatge de les mateixes, etc.
Un altre premi-moblatge complet per a dormitori, igual que l'anterior. Se concedirà a l'hotel, fonda o hostal, que radiqui en una població monumental o considerada com centre d'excursió turística, que reuneixi en major grau les condicions expressades en el premi anterior.
El concurs es subjectarà a les següents bases:
Primera. Podran prendre part en el concurs tots els hotels, fondes o hostals de les localitats de la província de Barcelona: estacions estivals, hivernals o d'aigües, centres de visites a monuments arqueològics o històrics, o punts de partida per a excursions interessants.
Segona. Queden exclusos del Concurs els establiments de la capital i voltants.
Tercera. Els concursants deurán acompanyar la corresponent sol·licitud, una ressenya descriptiva del seu establiment.
Quarta. Les sol·licituds deuen dirigir-se al secretari de la "Societat d'Atracció de forasters", (Rambla del Centre, 30, Barcelona).
Quinta. El Jurat, amb objecte de poder dictar son veredict amb perfecte coneixement de causa, s'assessorarà amb el testimoni de persones competents i imparcials.
Sisena. El Jurat adoptarà, a l'emetre veredict, ademés del necessari criteri absolut per lo que's refereix a les condicions del tema per part dels establiments concursants, un criteri relatiu per lo que respecta a altres de la localitat, situació, etc., per quant en igualtat de circumstàncies, seran sempre preferits els establiments que radiquen en localitats d'interior població o de menor vida pròpia.
Setena. Formen el Jurat, els següents senyors:
Per la Diputació, don Ramon Roca i Armengol, president.
Per la "Societat d'Atracció de forasters", don Maríà Rubió i don Hércules Cacañal, vocals.

